

Oponentský posudek
disertační práce

MUDr. Vladimíry Fejfarové

**Imunologické abnormality a infekční komplikace u pacientů se syndromem diabetické
nohy a terapie syndromu diabetické nohy odlehčením**

Disertační práce k získání vědecké hodnosti Ph.D. v oboru Fyziologie a patofyziologie člověka, kterou předkládá MUDr. Vladimíra Fejfarová, má 124 stran a 36 příloh, tvořených vlastními publikacemi. Přehled autorčiných vlastních publikací a abstrakt, připojený k autoreferátu, potvrzuje, že její práce jsou přijímány k uveřejnění v impaktovaných časopisech a výsledky se mnohokrát uplatnily ve formě přednášek nebo posterů (85) na domácích i zahraničních konferencích a sjezdech.

Vlastním tématem disertace je zjišťování imunologických abnormalit a infekčních komplikací u pacientů se syndromem diabetické nohy. Důkladné a přínosné zpracování tohoto tématu bylo potvrzeno 5 publikacemi v impaktovaných časopisech, v nichž Dr. Fejfarová byla první autorkou dvakrát, a 23 publikacemi v domácím tisku. Tím byly značně překročeny základní požadavky na publikační aktivitu uchazečky o doktorskou hodnost.

Vlastní disertační práce je doprovázena autoreferátem, který v plné míře vyhovuje formálním i věcným nárokům, které jsou pro autoreferáty předepsány.

V tématu disertační práce se prolíná diabetologie s imunologií a podiatrií.

Cílem práce v obecné rovině bylo infekční komplikace, imunologické abnormality a terapeutické vlivy u syndromu diabetické nohy (SDN). Tento obecnější úkol byl rozdělen do 11 dílčích studií, z nichž každá měla jasně vycílený cíl. Dílčím cílem bylo porovnat vliv hyperglykémie resp. hyperinzulinémie na fagocytózu a oxidativní vzplanutí polymorfonukleárních buněk u zdravých a diabetiků, zjistit jejich funkční stav u SDN při různém průběhu onemocnění, zjistit eventuelní rozdíly v hladinách vitaminů a stopových prvků u pacientů se SDN, diabetiků bez komplikací a zdravých dobrovolníků, zjistit výskyt bakteriálních patogenů, najít rozdíly v rezistenci na antibiotika, hledat souvislost těchto údajů s průběhem nemoci a podobně si všimnout i mykotických infekcí.

Práce má krátký úvod o patofyziologii syndromu diabetické nohy, o účasti imunitního systému a vlivu mikroelementů na jeho průběhu, o infekčních komplikacích SDN

a jeho léčbě odlehčením. Jednotlivé dílčí studie jsou popsány odděleně, počínaje výběrem probandů, popisem sledovaných parametrů, souhrnem výsledků a diskuzí. S výjimkou clampových studií všechny skupiny jsou bohaté počtem sledovaných subjektů (19-181). Použité metody sahají od clampových technik přes stanovení funkcí polymorfonukleárních buněk (fagocytóza, oxidativní vzplanutí, analýza průtokovou cytometrií) a mikrobiologické metody včetně mykologického vyšetření k aplikaci kontaktních fixací, stanovení biochemických hodnot a statistickým výpočtům s bohatým výběrem použitých postupů. Výsledky jsou původní a přínosné, diskuse je věcná a přesvědčivá a kriticky připouští limitace použitých přístupů.

I po formální stránce je práce vypracována podle požadavků na disertační spisy.

Ke splnění cílů bylo vyšetřeno 816 subjektů, většinou pacientů s diabetes mellitus a komplikací SDN nebo kontrol, ať už diabetiků bez známek SDN nebo zdravých osob. Výsledky prokázaly,

že akutně navozená hyperglykémie nebo hyperinzulinémie neovlivní významně funkce nespecifického imunitního systému ani u zdravých osob, ani u diabetiků s DM 1. typu.

že aktivace imunitního systému a zánětlivá reakce pacientů s SDN není dostatečná
že změny v hladinách vitamínu C, měďnatých a hořečnatých iontů mohou mít vztah k imunitním funkcím ovlivněním redox potenciálu a produkci reaktivních kyslíkových substancí

že byla zjištěna vyšší míra mikrobiální rezistence na antibiotika u SDN a že mikroskopická a kulturační vyšetření mykotických nálezů nebyla shodná

že výsledky odlehčovací terapie speciální kontaktní fixací byly dobré, ale postup vyžádal metodické modifikace pro technické komplikace

Výsledky přinesly příspěvky k objasnění patogenetických faktorů pro syndrom diabetické nohy a pro praxi ověření příznivých důsledků odlehčovací terapie. Z hlediska přínosu fyziologického pohledu na klinickou problematiku je zřejmě nejdůležitější posouzení vlivu akutní hyperglykémie a hyperinzulinémie v humánní studii in vivo na imunologické parametry. Autorčiny výsledky potvrzují, že cíle disertace bylo dosaženo v plné míře.

V souvislosti s úvodní statí o patogenetických vlivech na vznik SDN bych se rád dotázal autorky, zda by do schématu nepatřila i dyslipidémie (je tam vlastně pod hlavičkou angiopatií) a zda do by do léčebných postupů neměly být zahrnuty i statiny. Další otázky jsou, jak nejvhodněji zachytit preklinickou fázi diabetické nohy a dále na druhém konci

průběhu onemocnění, který z postupů k průkazu nebo vyloučení diagnózy osteomyelitidy se považuje za nejspolehlivější.

Jako jedinou kritickou poznámku ke velice pečlivě vyvedené disertační práci bych uvedl:

Více pečlivé pozornosti by zasloužilo zpracování literárních odkazů. Tituly jsou občas převzaty s kapitálkami u podstatných jmen (např. cit. 24-26, 35,75,76,123 a další), někdy se objeví plný nezkácený název časopisu (namátkou cit. 104,112,169 a další) nebo neptříčňný výraz vzniklý automatickou pravopisnou korekcí počítačem (např. část místo cast v cit. 203,204)

Závěr

Celkově hodnotím odborný profil autorčin jako výsledek nesporné snahy po poznání, práce vynaložené k dosažení výsledků a cílevědomosti, s kterou na tématu pracovala. Dosáhla v relativně krátké době cenných vědeckých výsledků a výsledky zveřejnila a zpřístupnila je tak odborné kritice. Disertační spis je dokladem systematické, poučené a cílené metodické práce, kterou autorka získala teoreticky inspirující a prakticky využitelné původní vědecké poznatky. Projevila se jako vyzrálá výzkumná pracovnice schopná samostatné vědecké práce a výsledkem její odborné činnosti jsou i poznatky, které by měly být podnětem pro další výzkum.

Disertace pojednává o aktuálním tématu, experimentální přístup využívá adekvátní metody, práce splnila vytčené cíle, přináší nové poznatky a je významná pro rozvoj diabetologie a podiatrie, stejně jako pro další vědní obory. Prokazuje pak, že její autorka je dobře připravena pro samostatnou vědeckou práci.

Předložená disertační práce tedy plně splňuje podmínky požadované pro úspěšné ukončení doktorského studijního programu v biomedicíně, a proto ji doporučuji přijmout k obhajobě k dalšímu řízení pro udělení akademického titulu Ph.D. v oboru biomedicínských věd 05 - Fyziologie a patofyziologie člověka podle paragrafu 47 Zákona o vysokých školách č. 111/98 Sb..

V Praze dne 19. července 2007

Prof. MUDr. RNDr. Luboslav Stárka, DrSc.